

Проблема добору мовних еквівалентів при вивченні іноземної мови

Василенко І.О.

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

e-mail: severinairina@ukr.net

З кожним роком кордони між країнами стають прозорішими, зростає трудова та туристична міграція, відбуваються численні наукові, навчальні, культурні події, що стає поштовхом до активної комунікації між представниками різних народів, до пошуку спільної мови задля порозуміння. Сьогодні якісне знання іноземної мови з акцентом на практичному володінні стає актуальним як ніколи. Теоретичний підхід, який раніше був основним у вивченні іноземної мови, поступово витісняється практичним: відбувається перехід від граматико-перекладацького методу викладання до комунікативного. Акцент робиться на розумінні носіїв мови, вмінні передати свої думки в усній та писемній формі так, щоб вони були найбільш адаптовані до відповідного мовного середовища.

Зрозуміло, що для цього недостатньо навіть ґрунтовних теоретичних знань, які, в кращому випадку, дають можливість більш-менш якісно опрацьовувати писемний матеріал в напрямку прямого та зворотнього перекладу. Практика свідчить про те, що такий підхід до викладання іноземної мови не приносить очікуваних результатів, кількісний показник знання мови не переходить у якісний, і ті, хто протягом багатьох років вивчає іноземну мову, не вміють доречно використати ці теоретичні знання, оскільки їм бракує культурологічної інформації.

Отже, на зміну традиційним методам викладання іноземної мови приходить лінгвосоціокультурний метод як такий, що сприяє отриманню знань про соціальне та культурне середовище країни, мову якої вивчають.

З погляду потреб сьогодення у якісній мовній підготовці фахівців будь-якого професійного спрямування втілення ідеї діалогу культур у навчальний процес є безальтернативним, оскільки сама мова є продуктом культури. Такий

підхід дає можливість одночасно засвоювати культуру країни, мову якої вивчають, та надавати інформацію про культуру своєї країни. При цьому такі мовні структури, як граматики та лексика, об'єднуються із соціокультурними знаннями про географію, історію країни, умови побуту та традиції народу. В результаті у людини, що вивчає іноземну мову, виникає цілісне уявлення про відповідне культурне поле, всередині якого вона опиняється. Раніше, коли під час вивчення іноземної мови найбільша увага приділялась граматично правильно побудованій фразі, менше значення надавалось змістовності. При цьому кількість помилок під час мовлення залишалась досить значною, оскільки відчувався вплив фактору рідної мови. Як наслідок, кінцева ціль комунікації - бути зрозумілим - не завжди досягалась.

Міжкультурна комунікація сприймається як «процес спілкування (вербального і невербального) людей (груп людей), які належать до різних національних лінгвокультурних спільнот, як правило, послуговуються різними ідіоетнічними мовами, відчувають лінгвокультурну «чужинність» партнера по спілкуванню, мають різну комунікативну компетенцію, яка може стати причиною комунікативних невдач або культурного шоку в спілкуванні» [1:9]. Можна навести безліч прикладів мовної невідповідності внаслідок відсутності певних соціокультурних знань при конструюванні начебто простих побутових фраз. Серед типових помилок дуже часто трапляється вживання одних слів замість інших: *He is learning at Gordon College* (неправильно). *He is studying at Gordon College* (правильно). Дієслово *to learn* має значення - вивчати, а дієслово *to study* - навчатися. *I went to the baker's to take bread* (неправильно). *I went to the baker's to buy bread* (правильно). Дієслово *to take* ніколи не вживається в значенні *to buy* - купувати. Величезна кількість прикладів помилкового вживання прийменників пов'язана з впливом шаблонів з рідної мови: *It depends from himself* (неправильно). *It depends on (upon) himself* (правильно). Трапляється помилкове вживання артиклів, прикметників тощо. Такі помилки можна віднести за рахунок недостатнього знання граматики, і хоча вони

спричиняють певні проблеми для тих, хто вивчає, наприклад, англійську, все ж можуть бути виправлені при більш старанному вивченні граматики.

Складнішою є ситуація, коли ми будемо граматично правильне речення, яке є нормою літературної мови, але поширеною формою у спілкуванні є інша, неправильна, з погляду граматики: *It is I* - Це я (правильна форма для літературної мови). *It's me* - Це я (неправильна, але досить поширена форма). Іноземці, опановуючи чужу мову, на початковому етапі ще не відчують лексичних нюансів, намагаються будувати речення, спираючись на каркас рідної мови, що призводить до суттєвих помилок: *How do you call this in English?*- Як це називається? (неправильно). *What do you call this in English?* (правильно). Якщо мова йде не про предмет, а про висловлювання, правильною є фраза: *How do you say this in English?* - Як це сказати англійською? Або інший приклад недоречного перекладу нібито простого речення: Які питання вас цікавлять? - *What problems are you interested in?*(неправильно). *What issues are you interested in?*(правильно). Слово "*problems*" має негативний відтінок, і тому замість нього в даному контексті треба вживати слово "*issues*". Більш того, в англійській мові, наприклад, виникають нові дієслівні форми, які, з точки зору класичної граматики, є абсолютно неправильними. Проте, вони доволі швидко приживаються у розмовній мові: *It's been being occurring to me for some time.* *He's being joking.* Подібні зміни поступово відбуваються і в граматиці української чи російської мови. Проблема полягає в тому, що іноземцям, які починають вивчати ту чи іншу мову, доволі складно відслідкувати всі ці відхилення від граматичних норм та доречно використовувати їх у щоденній розмовній практиці. Тому роль викладача у здобутті лінгвокраїнознавчих знань сьогодні є особливо важливою.

Таким чином, сучасність вимагає пошуку продуктивних засобів для формування мовної особистості, яка здатна ефективно взаємодіяти в контексті інших культур.

Література:

1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. – К.: Довіра, 2007. – 205 с. – (Словники України).

Об организации межнационального и межкультурного общения в азербайджанской аудитории

Козырева Н. Ю.

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

г. Днепр, Украина

e-mail:kafedra_UPI@i.ua

Кафедра перевода и лингвистической подготовки иностранцев (ПЛПИ) Днепропетровского национального университета им. Олеся Гончара имеет более чем двадцатилетний опыт обучения иностранных граждан из различных регионов мира (Индия, Китай, Турция, Тунис, Португалия и др.). В основном накоплен немалый опыт общения с представителями дальневосточного региона – опыт обучения китайских граждан русскому языку. В последнее время контингент из Китая значительно сократился, и с каждым годом увеличивается количество студентов из Азербайджана.

Необходимо отметить, что в азербайджанской аудитории возникает ряд проблем, связанных, в первую очередь, с неуёмным кавказским темпераментом, особенно, если преподаватель уже привык к консерватизму, конфуцианской норме поведения студентов из Китая, а именно: быть вежливым, сдержанным, контролировать свои эмоции и строго соблюдать учебную иерархию, т.е. неоспоримый авторитет преподавателя и неукоснительное ему подчинение. От всего этого студенты-азербайджанцы, конечно же, далеки. Как известно, в силу национального менталитета все кавказцы ценят общение, свободу, они гостеприимны, и всё это, к сожалению, в ущерб учебному процессу и дисциплине. Скажем, накрыть стол, от души угостить гостя для них гораздо важнее выполнения домашнего задания. Крайне важно, чтобы преподаватель, работающий со студентами-азербайджанцами, знал специфику культурной среды, в которой выросли обучающиеся, знал их психологические, лингвистические особенности и использовал эти знания в процессе обучения.